

Odpowiedź Ministra Edukacji Narodowej na interpelację Poseł Barbary Marianowskiej (nr SPS-023-14598) w sprawie nieuzasadnionego zwiększania pensum nauczycieli o jedną godzinę tygodniowo

„Od dnia 1 września 2009 r., zgodnie z art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 96, poz. 674, z późn. zm.), w ramach tygodniowego 40-godzinnego czasu pracy oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować:

1. zajęcia dydaktyczne wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w ust. 3 lub ustalonym na podstawie ust. 4a albo ust. 7 ustawy,
2. inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów, z tym że w ramach tych zajęć:
 - a. nauczyciel szkoły podstawowej i gimnazjum, w tym specjalnych, jest obowiązany prowadzić zajęcia opieki świetlicowej lub zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze dwóch godzin w tygodniu,
 - b. nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej, w tym specjalnej, jest obowiązany prowadzić zajęcia w ramach przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększanie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w wymiarze 1 godziny w tygodniu,
3. zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Zgodnie z powyższym zajęcia, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ww. ustawy, nie są godzinami bezpłatnymi. Jest to praca nauczyciela wykonywana w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy oraz ustalonego wynagrodzenia. W roku szkolnym 2009/2010 na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 1, poz. 1) w szkole podstawowej i gimnazjum zajęcia, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy Karta Nauczyciela, są realizowane przez nauczycieli tylko w wymiarze 1 godziny. Pragnę zauważyć, iż w art. 42 przepisy ust. 1 i 2 dotyczące tygodniowego czasu pracy nauczyciela oraz zajęć realizowanych w ramach 40 godzin pracy wprowadziła ustawa z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 87, poz. 395).

Na podstawie ww. przepisów czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie mógł przekraczać 40 godzin na tydzień.

W ramach czasu pracy nauczyciel obowiązany był realizować:

1. zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami, w wymiarze określonym w ust. 3,
2. inne czynności wynikające z zadań statutowych szkoły,
3. zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Obecny stan prawny i przepis art. 42 ust. 2 pkt 2 dookreśla jedynie, iż nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, w tym specjalnych, są zobligowani do realizacji innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły co najmniej w wymiarze odpowiednio 2 lub 1 godziny w tygodniu. Obowiązujące brzmienie ww. przepisu było poprzedzone konsultacjami strony rządowej z nauczycielskimi związkami zawodowymi, które zaowocowały porozumieniem zawartym w protokole z konsultacji strony rządowej z nauczycielskimi związkami zawodowymi (SPOiW NSZZ "Solidarność", FZZ, ZNP) z dnia 21 października 2008 r. W myśl § 2 ust. 5a pkt 1-2 rozporządzenia ministra edukacji narodowej i sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142 z późn. zm.) godziny do dyspozycji dyrektora, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, to zajęcia zwiększające szanse edukacyjne uczniów przeznaczone na pracę z uczniem zdolnym lub z uczniem mającym trudności w nauce oraz zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów. Zajęcia te powinny zatem wychodzić naprzeciw indywidualnym potrzebom uczniów poprzez udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu trudności, rozwijaniu zdolności lub pogłębianiu zainteresowań, a także poprzez sprawowanie nad nimi opieki, zależnie od potrzeb. Wspomagając się tymi godzinami szkoła podstawowa i gimnazjum może również wzbogacić ofertę świetlicy. Podjęcie decyzji w kwestii, jakie zajęcia będą realizowane w szkole w ramach godzin, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, należy do kompetencji dyrektora szkoły. Realizacja powyższych godzin nie jest obarczona ograniczeniami przepisów w zakresie liczby uczniów uczestniczących w zajęciach, tematyki, rozłożenia w czasie oraz formy realizacji. Godzin tych nie można jednakże przeznaczyć na zajęcia obowiązkowe, opiekę nad uczniami podczas ich dowozu do szkoły, doraźne zastępstwa oraz nauczanie indywidualne.

Po sześciu miesiącach obowiązywania znowelizowanego art. 42 ust. 2 ww. ustawy można stwierdzić, że wprowadzenie obowiązku ewidencjonowania jednej z godzin pracy nauczyciela (poza zajęciami dydaktycznymi, wychowawczymi i opiekuńczymi, prowadzonymi bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w art. 42 ust. 3 lub ustalonym na podstawie art. 42 ust. 4a albo ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela) powoduje pewne trudności wynikające z faktu, że jest to nowy obowiązek, obecnie na etapie wdrażania. Nie ulega wątpliwości, że niniejsza nowelizacja wymogła zmiany organizacyjne w szkołach, ale należy pamiętać, że godziny, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, są przeznaczone z myślą i dla dobra uczniów. Podsumowując należy jednoznacznie stwierdzić, iż regulacja przepisu art. 42 ust. 2 pkt 2 lit a i b ustawy Karta Nauczyciela wynika z prowadzenia spójnej polityki oświatowej sprzyjającej edukacji młodego pokolenia, a ponadto aktualne brzmienie przepisu jest kompatybilne z przepisami dotyczącymi organizacji nauczania oraz uwarunkowane historycznym brzmieniem art. 42 ust. 1-2 ustawy Karta Nauczyciela."